

POHJOLAN TUULIA

NORTHERN WINDS

SOILE ISOKOSKI MARTIN KATZ



VERKATEHDAS, VANAJA-SALI, HÄMEENLINNA
12.9.2015 KLO 18.30 | at 6.30 pm



Jean Sibelius noin / circa 1890, kuva / photo: Grundner Alb., Berlin (Hämeenlinnan historiallinen museo)

LIED-MUSIIKIN LOISTOA

Olen vokaalimusiikin intohimoinen kuuntelija. Sibeliuksen tuotannossa läheisimmiksi tunnen juuri hänen laulunsa. Oli mahdotonta ajatella säveltäjämestarin juhluvuotta Hämeenlinnassa ilman Soile Isokoskea, Sibeliuksen suvereenia tulkkia, ja ryhdyin tuumasta toimeen.

Kun konsertissa kohtaavat laulaja ja pianisti, parhaimmillaan on kyse kamarimusiikkoudesta, tasavertaisten taiteilijoiden yhteisestä, saumattomasta tulkinnasta. Tässä yhteydessä on ollut ilo toimia myös ”kättilönä”, kun ystäväni Martin Katz ja Soile Isokoski nyt ensi kertaa konsertoivat yhdessä. Isokoskea lainatakseni Katz on pianistina elävä legenda, jota on kiitetty juuri yhteistyökumppanuudesta laulajien kanssa. Heidän tavatessaan Hämeenlinnan Vanaja-salissa viime talvena harjoitusten parissa onnistuneen kemian kipinät jo sinkoilivat.

Konsertin ohjelma on suunniteltu valaisemaan kokonaista aikakautta ja säveltäjien vaikutusta toisiinsa. Sibeliuksen tuotanto peilautuu Griegin, Kuulan ja Madetojan suhteen tunteita ja ajatuksia herättäen.

Markku Piri

Konsertin tuottaja

LIED MUSIC IN ALL ITS BRILLIANCE

I am a passionate listener of vocal music. In Sibelius's oeuvre, it is his solo songs that are closest to my heart. The 150th anniversary of the master composer in Hämeenlinna would not have been complete without Soile Isokoski, the unparalleled interpreter of Sibelius, so I set to it.

At its most brilliant, the on-stage collaboration of a singer and a pianist is intensive and intimate ensemble work, a seamless interpretation created by two strong artists. It was a great pleasure to provide my friends Martin Katz and Soile Isokoski a venue for their first recital together. To quote Isokoski, Katz is a living legend, who is acclaimed for his skill in collaborating with singers. Last winter, when the two met in Hämeenlinna at Vanaja Hall rehearsing for this concert, the chemistry between them was sparkling.

Our programme tonight is designed to cast light on the period and the influences the composers had to one another. The works of Sibelius are juxtaposed with those of Edvard Grieg, Toivo Kuula and Leevi Madetoja for new insights and impressions.

Markku Piri

Producer



SOILE ISOKOSKI, SOPRAANO
MARTIN KATZ, PIANO

OHJELMA | PROGRAM

EDVARD GRIEG

Jeg elsker dig! Op 5/3
En Svane Op 25/2
Solveigs sang (Peer Gynt Op 23)

LEevi MADETOJA

Syksy Op 68/1
Luulit, ma katselin sua /3
Hyvää yötä (Ilta) /4
Lintu sininen /5

TOIVO KUULA

Marjatan laulu Op 8/2
Suutelo /1
Purjein kuutamolla Op 31a/1

Väliaika | Intermission

JEAN SIBELIUS

Illalle Op 1 7/6
Lastu lainehilla /7
Kaiutar Op 72/4
Längtan heter min arvedel Op 86/2
I systrar, i bröder, i älskande paar /3
Svarta rosor Op 36/1
Impromptu Op 5/5
Men min fågel marks dock icke /2
Säv, säv susa /4
Vären flyktar hastigt Op 13/4
Den första kysen Op 37/1
Var det en dröm /4
Flickan kom ifrån sin älsklings möte /5

POHJOLAN TUULIA | WINDS OF NORTH
JEAN SIBELIUS JA AIKALAISENSA
JEAN SIBELIUS AND HIS CONTEMPORARIES

Grieg täytti 60 vuotta 15. kesäkuuta 1903. Jean Sibeliuksen lähetti norjalaiselle säveltäjämestariolle onnittelesähkeen, johon tämä vastasi postikortilla. Kiitettävään sydämellisesti onnitteleista Grieg lisäsi: ”Kiitos samalla kauniista lauluistanne, joita suuresti ihailen ja rakastan!”

Edvard Grieg (1843–1907) oli jo vakiinnuttanut asemansa säveltäjänä, kun Sibelius (1865–1957) aloitteli uraansa. Monet Griegin teokset ammentavat innoituksensa Norjan kansanmusiikista ja luonnosta, ja niillä oli tärkeä rooli Norjan kansallisen identiteetin rakentamisessa 1800-luvulla. Sibeliuksen varhaistuotannossa on ilmeisiä Grieg-vaikutteita, mutta toisaalta Sibelius pyrki tekemään pesäeroa norjalaisen kollegansa kansallisromantiikkaan. Ystävälleen Axel Carpelanille hän valitteli Griegin ”puhuvan maalaismurteella”.

Griegin keskeisin kansallisromanttinen teos on 1875 valmistunut musiikki Henrik Ibsenin näytelmään Peer Gynt (op. 23). Koruttoman koskettavassa Solveigin laulussa (*Solveigs Sang*, sovituksena lauluäänelle ja pianolle) Solveig odottaa Peeriä palaavaksi pitkäksi venähtäneeltä maailmanmatkalta. Grieg itse korosti, ettei hän käyttänyt lauluissaan suoria kansanmusiikkilainoja, mutta mainitsi että Solveigin laulussa kansanmusiikin kaiut kuuluvat selvimmin.

Jeg elsker dig! (Minä rakastan sinua!, op. 5/3) ja *En Svane* (Joutsen, op. 25/2) edustavat yleisluontoisempaa, valoisan lyyristä romantiikkaa ja heijastelevat Griegin kiintymystä Schumannin musiikkiin. *Jeg elsker dig!* -laulun teksti, kiertelemätön rakkaudentunnustus, on Hans Christian Andersenin käsialaa. Grieg sävelsi laulun Kööpenhaminassa vuonna 1864 Nina Hagerupille, tulevalle vaimolleen ja laulujensa luotetulle tulkitsijalle. Ibsenin runoon sävelletty *En svane*, joka toistaa ajatuksen joutsenen laulusta kuolinhetkenään, valmistui 1876 eli hieman Peer Gyntin jälkeen.

Celebrating his 60th birthday on 15 June 1903, the Norwegian master composer Grieg received a telegram from Jean Sibelius. In his reply card, Grieg cordially thanked Sibelius and added: “Thank you for your beautiful songs that I greatly admire and love!”



Edvard Grieg (1843–1907) was already an established composer at the time Sibelius (1865–1957) started building his career. For many of his works, Grieg drew inspiration from folk songs and landscapes of his country, and his music contributed greatly to the construction of Norwegian national identity in the 19th century. The early works of Sibelius feature unmistakable Grieg influences; on the other hand, Sibelius wanted to distance himself from the National Romanticism of his Norwegian colleague. To his friend, Axel Carpelan, he complained about the “peasant dialect” in Grieg’s works.

Grieg’s National Romantic masterpiece is *Peer Gynt* (op. 23), incidental music composed in 1875 to the play by Henrik Ibsen. In the unadorned, touching *Solveigs sang* (Solveig’s song, arranged for voice and piano) Solveig is waiting for Peer to come home from a journey turned long. While Grieg emphasized he did not use direct folk quotations, he named *Solveigs sang* as the one piece with the strongest echoes from folk tunes.

Jeg elsker dig! (I love you! op. 5/3) and *En svane* (Swan, op. 25/2) represent airy, lyrical romanticism of a more general nature and reflect Grieg’s affection for Schumann’s music. The text *Jeg elsker dig!*, a direct declaration of love, is by Hans Christian Andersen. Grieg composed the song in Copenhagen in 1864 for Nina Hagerup, his wife-to-be and a trusted interpreter of his songs. *En svane*, composed to Ibsen’s poem about the swan’s song in the moment of its death, was completed in 1876, right after *Peer Gynt*.

Suomessa kansallisen heräämisen kulta-aika ajoittui 1800-luvun loppuun. Sibeliuksen *Kullervo* (1892) oli merkittävä musiikillinen tapaus, eikä pidä unohtaa Robert Kajanuksen 1885 säveltämää sinfonista runoa *Aino*. Seuraavakin polvi koki kansallisromanttisen herätyksen. Sekä **Toivo Kuula** (1883–1918) että **Leevi Madetoja** (1887–1947) keräsivät kansanmusiikkia Pohjanmaalta, ja kansanmusiikkivaikutteet kuuluvat esimerkiksi Madetojan oopperassa Pohjalaisia ja Kuulan kahdessa Eteläpohjalaisessa sarjassa.

Madetoja ja Kuula olivat molemmat Sibeliuksen yksityisiä sävellysoppilaita, Kuula 1908 ja Madetoja 1908–1910. Sibelius sekä arvosti että kadehti oppilaidensa saavutuksia. Kuultuaan helmikuussa 1916 Madetojan ensimmäisen sinfonian hän kirjoitti päiväkirjaansa lumoutuneensa sen ”kauneusmaailmasta”, mutta muutaman viikon päästä hän tuskaili: ”On kuin olisin poissa raiteiltani. Vanhat perustukset pettävät. ... Näen kuinka nuoriso nostaa päätään – Madetoja muita korkeammalle?”

Madetoja sävelsi viitisenkymmentä yksinlaulua. Tuotannon loppupuolelle sijoittuvan *Syksy-laulusarjan* (op. 68) kuusi laulua valmistuivat



Leevi Madetoja.

Kuva/Photo: Helsingin kaupunginmuseo.

1919–1930. Tässä konsertissa kuullaan *Syksy* (nro 1), *Luulit, ma katselin sua* (nro 3), *Hyvää yötä* eli *Ilta* (nro 4) ja *Lintu sininen* (nro 5). Laulujen tekstit ovat Hilja Lehtisen, joka tunnetaan taiteilijanimellä L. Onerva ja joka oli Madetojan vaimo vuodesta 1913.

Erkki Salmenhaara kuvailee Madetoja-elämäkerrassaan (Tammi 1987) *Syksy-sarjan* alakuloista jäähyväistunnelmaa ja jatkaa: ”Sarjan tunnetuin ja luultavasti myös persoonallisin laulu on *Lintu sininen*, jossa Madetoja osoittaa, miten lähes ’ei mistään’ voidaan luoda mitä ilmeikkäin kokonaisuus.” Kromatiikka ja tavanomaisimpien sointukulkujen välttely koettelee duuri-molli-tonaalisuuden rajoja, mutta täysin Madetoja ei tonaalisesta perustasta luovu. Salmenhaaran ajatus Madetojan ”kaikkia ulkoisia tehokeinoja kaihtavasta taiteesta” sopii *Syksy-sarjaan* hyvin.

Kuula tunnetaan erityisesti yksin- ja kuorolauluistaan. *Suutelo* (op. 8/1) ja *Marjatan laulu* (op. 8/ 2) valmistuivat 1908; Suutelon loppuosan Kuula oli kirjoittanut jo vuotta aiemmin. Laulut sisältyivät – Sibeliuksen johdolla valmistuneen pianotrion kanssa – Kuulan ensimmäisen sävellyskonsertin ohjelmaan Helsingissä 7. lokakuuta 1908. Kuula itse toimi pianistina, ja solistina oli Alma Silventoinen, Kuulan tuleva vaimo ja tämän laulujen alkuperäisin tulkitsija.

Eino Leinon *Marjatan laulu* -runossa *Marjatta* – suomalainen versio *Mariasta* – tuudittaa lastaan ulkosalla. Hellä kehtolaulutunnelma muuttuu ahdistavaksi, kun *Marjatta* toivoo hallan vievän onnettoman orvon. Tunnelma kuitenkin tyyntyy, ja lapsi nukahtaa. Aarni Koudan (Arnold Candolin) symbolistisessa *Suutelo*-runossa liljat odottavat kylmän yön kuolettavaa suudelmaa. Lopussa laulumelodia laskee matalimpaan säveleensä sanalla ”yö”, ja piano-osuus päättyy jännitteeseen sointuun. Juhani Koivisto arvelee Kuula-elämäkerrassaan (WSOY 2008) runon puhutelleen Kuulaa, jonka ihmissuhteet olivat solmussa: suhde Silventoiseen piti salata, sillä Kuula oli yhä naimisissa ensimmäisen vaimonsa kanssa.

Purjein kuutamolla (op. 31a/1, 1917) on Kuulan viimeisiä yksinlauluja. Pianon helkähtelevät terssittömien sointujen kulut ja harmonian lisäsävelet luovat g-mollisävelläin ylle impressionistista kuutamon kimallusta. Koivisto huomauttaa, että *Purjein kuutamolla* oli Kuulan itsensä keksimä nimi Kalle Vuokosen (Karl Westerberg) Merimiehen laulu -runolle. Impressionismi oli tuohon aikaan uusi ja kiinnostava musiikkisuuntaus,



Toivo Kuula. Kuva/Photo: Helsingin kaupunginmuseo.

ja Kuula oli kuullut esimerkiksi Debussyn teokset *Nocturnes* (1899) ja *La mer* (1905) Pariisissa 1910.

Kuulasta odotettiin Sibeliuksen seuraajaa, mutta hänen elämänsä päättyi 34-vuotiaana ampumavälikohtauksessa Viipurissa sisällissodan jälkimainingeissa. Sibelius kirjoitti päiväkirjaansa 28. toukokuuta 1918: ”Ystäväni Toivo Kuula peitellään tänään kylmään maahan. Eikö tämä taiteilijankohtalo olekin pohjattoman surullinen!”

In Finland, the late 19th century marked the golden era of the national awakening. Sibelius's *Kullervo* (1892) was a major musical event, not to forget Aino, the symphonic poem by Robert Kajanus in 1885. The National Romantic spirit was also shared by the next generation of composers. Both **Toivo Kuula** (1883–1918) and **Leevi Madetoja** (1887–1947) collected Finnish folk songs from the Ostrobothnia region, and the influence is evident in works such as Madetoja's opera *Pohjalaisia* (The Ostrobothnians) and in Kuula's two suites titled *Ereläpohjalainen sarja* (Ostrobothnian Suite).

Both Madetoja and Kuula were Sibelius's private composition students, Kuula in 1908 and Madetoja from 1908 to 1910. Sibelius appreciated but also envied the accomplishments of his students. After hearing Madetoja's first symphony in February 1916, Sibelius admired in his diary entry the enchanting “world of beauty” Madetoja had created. However, in just a couple of weeks he agonized: “It is as if I have lost my direction. Old foundations are falling apart ... I see the young ones raising their heads – Madetoja higher than the rest?”

Madetoja composed some 50 solo songs. Of his late works, six songs of the *Syksy* (Autumn) song cycle (op. 68) were completed during 1919–1930. In this concert, we will hear *Syksy* (no. 1), *Luulit, ma katselin sua* (You thought I was watching you) (no. 3), *Hyvää yötä or Ilta* (Good night or Evening) (no. 4) and *Lintu sininen* (Bluebird) (no. 5). The texts are by Hilja Lehtinen (better known by her pen name L. Onerva), Madetoja's wife since 1913.

After describing the melancholy feeling of farewell in the *Syksy* suite, the Madetoja biographer (Tammi 1987) Erkki Salmenhaara says: “The best-known and possibly also the most original song in the suite is *Lintu sininen*, showcasing Madetoja's skill in creating an infinitely rich piece of music from next to nothing.” By employing chromaticism and avoiding the most obvious chord progressions, Madetoja challenges the limits of major-minor tonality, yet does not completely abandon the tonal basis. Salmenhaara's notion of Madetoja's art as “free from all outward display” perfectly describes the *Syksy* suite.

Kuula is particularly famous for his solo songs and choral music. *Suutelo* (Kiss) (op. 8/1) and *Marjatan laulu* (Marjatta's song) (op. 8/2) were completed in 1908; the final part of *Suutelo* had in fact been written a year earlier. The songs were performed in Kuula's first composer recital in Helsinki on 7 October 1908, together with a piano trio completed under the direction of Sibelius. The composer was at the piano, and the soloist was Alma Silventoinen, Kuula's wife-to-be and the quintessential interpreter of his songs.

In Eino Leino's poem *Marjatan laulu*, Marjatta – the Finnish equivalent for Mary – is rocking her baby outdoors. The tender lullaby mood suddenly turns agitated as

Marjatta begs the winter frost to take with it the poor orphan. In the end, the atmosphere calms down, and the baby falls asleep. Aarni Kouta's (Arnold Candolin) symbolist poem *Suutelo* depicts lilies awaiting the deadly kiss of the freezing night. In the end, the vocal melody sinks to its lowest note on the word ‘yö’ (‘night’), and the piano part ends with an unexpected chord. According to Juhani Koivisto, the Kuula biographer (WSOY 2008), the poem touched the composer struggling with the complications of his love life: Kuula's relationship with Silventoinen was to be kept secret, as he was still married to his first wife.

Purjein kuutamolla (Sailing in the moonlight) (op. 31a/1, 1917) is one of Kuula's last solo songs. The tinkling harmonies in the piano part cast an impressionist glimmer of the moon over the G minor key. As Koivisto points out, *Purjein kuutamolla* was Kuula's new title for the poem *Merimiehen laulu* (Seaman's song) by Kalle Vuokoski (Karl Westerberg). At the time, impressionism was a novel, exciting trend, and Kuula was familiar, for example, with Debussy's *Nocturnes* (1899) and *La mer* (1905) he had heard in Paris in 1910.

Kuula was touted as the heir to Sibelius, but his life ended at 34 in Wyborg in a shooting incident related to the aftermath of the Finnish Civil War. Sibelius wrote in his diary on 28 May 1918: “Today my friend Toivo Kuula will be laid to rest in the cold ground. What a sad fate for an artist!”



Jean Sibelius noin/circa 1900.
Kuva/Photo: Daniel Nyblin / Museovirasto

Jean Sibelius (1865–1957) sävelsi valtaosan noin sadasta yksinlaulustaan ruotsinkielisiin teksteihin. Opusnumeroiduista lauluista vain kolme on suomenkielisiä: *Illalle* (op. 17/6, 1898) August Valdemar Forsmanin tekstiin, *Lastu lainehilla* (op. 17/7, 1902) Ilmari Calamniuksen (Kianto) tekstiin sekä *Kaiutar* (op. 72/4, 1915) Larin-Kyöstin tekstiin. Runot vievät ajatukset kansallisromantiikkaan jo kalevalaistyypin alkusoinnun takia. *Illalle* on rakkaudentunnustus runoilijan Ilta-nimiselle mielitettylle, kun taas *Lastu lainehilla* ja *Kaiutar* sijoittuvat Suomen salomaille, jälkimmäinen myyttisiin maustein. Sibelius hyödynsi Kaiuttaressa impressionistisia keinoja, kokosävelisyyttä ja modaalisuutta.

Vaikkei symbolismista tullut musiikkisuuntausta, se hiipi runotekstien myötä Sibeliuksenkin lauluihin. *Svarta rosor*

(op. 36/1, 1899) liittyy Kuulan Suutelo-lauluun runojen voimakkaan kukkasymboliikan kautta; Ernst Josephsonin runossa ”surun ruusut ovat mustat kuin yö”. Vahvasti vertauskuvallisia ovat myös Mikael Lybeckin ja Erik Axel Karlfeldtin tekstit lauluihin *I systrar, I bröder, I älskande par!* (op. 86/6, 1917) ja *Längtan heter min arvedel* (op. 86/2, 1916). Pelkistetty *Längtan heter min arvedel* muistuttaa siitä, mikä on olennaisinta Sibeliuksen yksinlauluissa: musiikki tavoittaa runon tunnelman.

Griegin, Madetojan ja Kuulan tavoin Sibelius sävelsi paljon aikansa uusinta runoutta, mutta hänen suosikkirunoilijansa oli kuitenkin Johan Ludvig Runeberg. Sibeliuksen erikoisimpia Runeberg-sävellyksiä on 1893 valmistunut melodraama runoelmaan Svartsjukans nätter. Melodraamaa esitetään harvoin, mutta yksi sen melodi-oista elää edelleen sointuryöpyin koristeltuna h-molli-*impromptussa* pianolle (op. 5/5, 1893).

Runeberg tavoitteli lyyrisissä runoissaan kansanlaulujen yksinkertaista kauneutta; hyvä esimerkki on *Vären flyktar hastigt*, jonka Sibelius sävelsi jo 1891 (op. 13/4). *Men min fågel märks dock icke* -laulussa (op. 36/2, 1899) musiikin kansanlaulunomainen tunnelma tihentyy kromaattiseen epätoivon purkaukseen. *Den första kyssen* (op. 37/1, 1900) ja *Flickan kom ifrån sin älsklings möte* (op. 37/5, 1901) ovat sävelkieleltään myöhäisromanttisia. Kauttaaltaan romanttisia ovat myös *Säv, säv susa* (op. 36/4, 1900), jonka kansanballadia mukaileva teksti on Gustaf Frödingin, sekä Josef Julius Wecksellin runoon sävelletty katkeransuloinen *Var det en dröm?* (op. 37/4, 1902). Sopraano Ida Ekman, jolle *Var det en dröm?* on omistettu, muisteli Sibeliuksen ojentaneen hänelle käsikirjoituksen sanoen: ”Kas tässä kaunein lauluni.”

The majority of **Jean Sibelius**'s (1865–1957) solo songs – close to a hundred in total – are set to Swedish-language poems. Only three of his opus-numbered songs have Finnish texts: *Illalle* (To evening) (op. 17/6, 1898) by August Valdemar Forsman, *Lastu lainehilla* (Driftwood) (op. 17/7, 1902) by Ilmari Calamnius (better known as Ilmari Kianto) and *Kaiutar* (Echo) (op. 72/4, 1915) by Larin-Kyösti. These poems evoke National Romanticism with their use of alliteration, a typical feature in Kalevala, the Finnish national epic. *Illalle* is a love poem to the poet's fiancée, Ilta Bergroth, whose first name means 'evening'. *Lastu lainehilla* and *Kaiutar* are set in the deep heart of Finnish forests, the latter with mythical overtones. In *Kaiutar*, Sibelius employs impressionist elements, whole-tone scale and modality.

Although symbolism as such was not a musical style, it found its way into Sibelius's songs through poetry. With its powerful flower metaphor, *Svarta rosor* (Black roses) (op. 36/1, 1899) relates to Kuula's *Suutelo* – in this poem by Ernst Josephson, “the roses of sorrow are black as night”. Strong symbolism also characterizes Mikael Lybeck's and Erik Axel Karlfeldt's texts to the songs *I systrar, i bröder, i älskande par!* (Ye sisters, ye brothers, ye loving couples!) (op. 86/6, 1917) and *Längtan heter min arvedel* (Longing is what I inherited) (op. 86/2, 1916). The uncomplicated *Längtan heter min arvedel* epitomizes what is essential in Sibelius's solo songs: the perfect musical interpretation of the spirit of the poem.

Like Grieg, Madetoja and Kuula, Sibelius set many of his songs to the latest contemporary poetry; however, his all-time favourite poet was Johan Ludvig Runeberg. One of his most original Runeberg settings is the 1893 *Melodrama* to the poem *Svartsjukans nätter* (Nights of jealousy). This piece is not frequently performed, but one of its melodies lives on, enriched with bursts of chords, in *Impromptu in B minor for piano* (op. 5/5, 1893).

In his lyrical poems, Runeberg wished to evoke the simple beauty of folk songs. A perfect example is *Vären flyktar hastigt* (Spring is flying), composed by Sibelius as early as 1891 (op. 13/4). In *Men min fågel märks dock icke* (But my bird is long in homing) (op. 36/2, 1899), the folk-song feel culminates into a chromatic outburst of despair. *Den första kyssen* (The first kiss) (op. 37/1, 1900) and *Flickan kom ifrån sin älsklings möte* (The tryst) (op. 37/5, 1901) are Late Romantic in their idiom. Thoroughly Romantic are also *Säv, säv susa* (Sigh, sedges, sigh) (op. 36/4, 1900) to a ballad-like poem by Gustaf Fröding and *Var det en dröm?* (Was it a dream?) (op. 37/4, 1902) with a bittersweet poetic text by Josef Julius Wecksell. The soprano Ida Ekman, to whom *Var det en dröm?* is dedicated, remembered Sibelius's words when handing her the manuscript: “This is the most beautiful of all my songs.”

Anna Pulkkis

Musiikin tohtori | Doctor of Music

Sibeliuksen tutkija | Sibelius scholar

Käännökset | Translation: *Sirpa Meriläinen*



SOILE ISOKOSKI

Soile Isokoski opiskeli Sibelius-Akatemiassa ja piti ensikonserttinsa 1986. Vuonna 1987 hän voitti Lappeenrannan laulukilpailun, sai toisen palkinnon BBC Singer of the World -kilpailussa ja voitti Elly Ameling -kilpailun sekä Tokion kansainvälisen laulukilpailun.

Suomen Kansallisoopperassa Soile Isokoski debytoi La Bohèmen Mimin roolissa ja on sen jälkeen esiintynyt menestyksekkäästi Wienin, Hampurin, Berliinin ja Baijerin valtionoopperoissa, Milanon La Scalassa, Pariisin Opéra Bastillessa, Lontoon Covent Gardenissa ja New Yorkin Metropolitanissa. Hän vierailee säännöllisesti monilla kansainvälisillä musiikkijuhlilla kuten Salzburgissa, Savonlinnassa, Edinburghissa ja Orangessa. Hän on tehnyt yhteistyötä useiden merkittävien kapellimestareiden kanssa, joista mainittakoon Esa-Pekka Salonen, Seiji Ozawa, Sir Colin Davis, Bernhard Haitink, Daniel Barenboim, Riccardo Muti, Claudio Abbado, Sir Simon Rattle, Valeri Gergijev, James Levine ja Zubin Mehta.

Soile Isokoskella on laaja konserttiohjelmisto ja hän on pitänyt lukuisia liedkonsertteja Wienissä, Pariisissa, Lontoossa, Berliinissä, Frankfurtissa, Münchenissä, Roomassa, Ateenassa, Tokiossa, Moskovassa, Washingtonissa ja New Yorkissa. Hän on levyttänyt useiden suomalaisten ja pohjoismaalaisten säveltäjien sekä Schubertin, Schumannin ja Richard Straussin teoksia. Yhdessä baritoni Bo Skovhusin kanssa hän on levyttänyt myös Hugo Wolfin Italialaisen laulukirjan. Lisäksi Soile Isokoski on tehnyt useita ooppera- ja oratoriolevytyksiä. Hänen levytyksensä Richard Straussin orkesterilauluista Marek Janowskin johtaman Berliinin Radion Sinfoniaorkesterin kanssa sai vuonna 2002 arvostetun Gramophone Editor's Choice Award -palkinnon.

Ansoistaan taiteilijana ja suomalaisen musiikin hyväksi tekemästään työstä Soile Isokoskelle myönnettiin Pro Finlandia -mitali vuonna 2002. Valtion säveltaidepalkinnon hän sai vuonna 2005.

Vuonna 2007 Soile Isokosken levyitys ”Luonnotar” Jean Sibeliuksen orkesterisäestyksellisistä lauluista voitti MIDEM Classical Award 2007 -palkinnon ”Vocal recitals” -sarjassa sekä BBC Music Magazinen ”Vuoden levy” -palkinnon. Kullervo-levytys Helsingin kaupunginorkesterin kanssa sai Diapason d’Or de l’Année -palkinnon 2008.

Syyskuussa 2008 Soile Isokoskelle myönnettiin Wienissä kamarilaulajattaren arvonimi. Toukokuussa 2011 hänet promovoi Helsingin yliopiston teologisen tiedekunnan kunniatohtoriksi. Kaudella 2014–2015 Soile Isokoski esiintyi mm. Ravinian musiikkijuhlilla ja Wienin valtionoopperassa.

Syksyllä 2014 Soile Isokoski aloitti laulumusiikin lehtorina Oulun ammattikorkeakoulussa. Lukuvuonna 2015–16 hän on lisäksi Sibelius-Akatemian vieraileva professori. Hän pitää myös mestarikursseja sekä Suomessa että ulkomailla ja toimii tuomarina laulukilpailuissa, joista mainittakoon Kansainvälinen Mirjam Helin -kilpailu ja BBC Cardiff Singer of the World.

Kaudella 2015–16 Soile Isokoski esiintyy muun muassa Lontoossa ja Dresdenissä.



SOILE ISOKOSKI

The name of Soile Isokoski, one of the most celebrated sopranos of Finland, originally implies the northern light which she now carries to the world in a most exceptional way. She graduated from the Sibelius Academy in Helsinki and she made her stage debut at the Finnish National Opera. From there she went on to capture audiences and critics worldwide. In honour of her notable contribution to Finnish music Ms. Isokoski was awarded with the Pro-Finlandia medal in 2002. Working with the great conductors of our time and a regular guest of the most renowned opera houses, she has given numerous concerts and recitals

as well as made recordings. She earned especial renown for such recordings as Strauss' Four Last Songs under Marek Janowski (Grammophone Editor's Choice Award 2002) as well as two Sibelius-CDs under the baton of Leif Segerstam: Luonnotar and Orchestral songs (MIDEM classical award; 'Vocal award' and 'Disc of the year' at the BBC Music Magazine 2007), and Kullervo together with Tommi Hakala (Diapason d'or 2008). In 2007 she was awarded the Sibelius-Medal and was honoured with the title of Austrian Kammersängerin in 2008. In 2011 Doctor h.c. University of Helsinki.

Recent and upcoming engagements: Ariadne auf Naxos: Glyndebourne (-13), Vienna (-14) Don Giovanni/Donna Elvira: Tanglewood, Vienna, Los Angeles (-12) Falstaff: Toulouse (-11) Faust (Gounod): New York MET, Vienna (-09), Helsinki (-11) Le nozze di Figaro: New York MET (-06), Tokio, Vienna (-08), London (-10), Ravinia (-14) La Juive: New York MET, Vienna (-08, -15) Les dialogues des Carmélites: München (2010-12) Lohengrin: Dresden, Geneva (-08), Los Angeles (-10), Dresden (-13) Madama Butterfly: Tampere (-13) Othello: Deutsche Oper Berlin (-11), Vienna (-12) Rosenkavalier: Dresden (-07,-12,-13), Helsinki, Cologne, San Francisco (-07), Vienna (-09, -14), Geneva (-12), Munich.

In autumn 2014, Soile Isokoski began as a senior lecturer of vocal music at the Oulu University of Applied Sciences. For the academic year 2015–16, she is also guest professor at the Sibelius Academy. She teaches master classes both in Finland and abroad and participates in juries of singing competitions such as The International Mirjam Helin Singing Competition and BBC Cardiff Singer of the World.

In the 2015–16 season, Soile Isokoski performs in London and Dresden.

MARTIN KATZ

Amerikkalainen pianisti Martin Katz on kirjansa (The Complete Collaborator, Oxford University Press) otsikon veroinen täydellinen yhteistyökumppani; hän on toiminut maineikkaiden solistien säestäjänä eri puolella maailmaa yli neljäkymmenen vuoden ajan ja opettanut säestämisen jaloa taitoa loppuunmyydyillä mestari- kursseilla lähes yhtä kauan, muun muassa Suomessa

Juhlittuihin taiteilijoihin, joiden kanssa Katz on konsertoinut ja levyttänyt, kuuluvat mm. Marilyn Horne, Frederica von Stade, Samuel Ramey, Jose Carreras, Cecilia Bartoli, Kiri Te Kanawa, Kathleen Battle, Sylvia McNair, Karita Mattila, David Daniels, Piotr Beczala, Lawrence Browlee ja Joseph Calleja. Kausi toisensa jälkeen maailman musiikkipääkaupungit kuuluvat Katzin ohjelmaan.

Katz syntyi Los Angelesissa, missä aloitti piano-opinnot viiden ikäisenä. Hän opiskeli Etelä-Kalifornian yliopistossa säestystä alan pioneerin Gwendolyn Koldofskyn johdolla. Vielä opiskelijana hän sai ainutlaatuisen tilaisuuden toimia pianistina legendaaristen Lotte Lehmannin, Jascha Heifetzin, Pierre Bernacin ja Gregor Piatigorskyn mestarikursseilla. Opintojen päätyttyä Katz toimi kolme vuotta Yhdysvaltain armeijan kuoron pianistina, muutti sitten New Yorkiin, missä hänen kansainvälinen uransa todella lähti lentoon 1969.

Viime vuosina Martin Katz on toiminut myös kapellimestarina. Useat hänen solistikumppaneistaan ovat olleet mukana esityksissä, joissa hän on johtanut vaikkapa BBC:n, Houstonin, Washington DC:n, Tokion, New Havenin ja Miamin orkestereita. Metropolitan ooppera, Houstonin ooppera ja The National Arts Centre in Ottawa ovat esittäneet Katzin editioita Händelin ja Rossinin oopperoista. Katz on johtanut oopperaproduktioita mm. San Franciscon arvostetun Merola -ohjelman puitteissa.

Martin Katz on myös sitoutunut opettaja. Hän asuu vuodesta 1984 Michiganissa, missä johtaa School of Music'n säestämisen koulutusohjelmaa. Hän on ollut keskeinen vaikuttaja kouluttaessaan nuoria pianisteja ja laulajia, jotka nyt työskentelevät ympäri maailmaa. Tästä kiitollisena Michiganin yliopisto myönsi ensimmäisenä hänelle Arthur Schnabel musiikkiprofessuurin.

Michiganin työn lisäksi, Martin Katz vieraillee vakituisesti Santa Fen oopperassa, Songfestissa, San Franciscon oopperassa, Chicago College of Performing Arts'ssa ja The New National Theater of Tokyo'ssa. Katz vetää mestarikursseja ympäri maailman, mm. viime joulukuussa Pariisin oopperassa kera Marilyn Hornen, jonka pianistipartneri hän oli 35 vuotta. Viikko ennen tätä konserttia Katzin mestarikurssi laulaja-pianisti duoille toteutui Hämeenlinnan Vanaja-salissa. Sibelius-Akatemia on vastikään kutsunut Martin Katzin dosentiksi, ensimmäinen kerta kun kunnia menee Pohjoismaiden ulkopuolelle.



MARTIN KATZ

”Martin Katz must surely be considered the dean of collaborative pianists,” said the Los Angeles Times. One of the world’s busiest collaborators, he has been in constant demand by the world’s most celebrated vocal soloists for four decades. He has appeared and recorded regularly with Marilyn Horne, Frederica von Stade, Samuel Ramey, Jose Carreras, Cecilia Bartoli, Kiri Te Kanawa, Kathleen Battle, Sylvia McNair, Karita Mattila, David Daniels, Piotr Beczala, Lawrence Browlee ja Joseph Calleja. Season after season, the world’s musical capitals figure prominently in his schedule.

Mr. Katz is a native of Los Angeles, where he began piano studies at the age of five. He attended the University of Southern California and studied the field of accompanying with its pioneer teacher, Gwendolyn Koldofsky. While yet a student, he was given the unique opportunity of accompanying the master classes and lessons of such luminaries as Lotte Lehmann, Jascha Heifetz, Pierre Bernac, and Gregor Piatigorsky. Following his formal education, he held the position of pianist for the US Army Chorus for three years, before moving to New York where his busy international career began in earnest in 1969.

In more recent years, conducting has played a more significant role in Mr. Katz’s career. He has partnered several of his soloists on the podium for orchestras of the B.B.C., Houston, Washington, D.C., Tokyo, New Haven and Miami. His editions of Handel and Rossini operas have been presented by the Metropolitan, Houston Grand Opera and the National Arts Centre in Ottawa. He has also been pleased to conduct several staged productions for Michigan Opera Theatre, the Music Academy of the West, and most recently, San Francisco Opera’s prestigious Merola program.

Finally, the professional profile of Martin Katz is completed with his commitment to teaching. Since 1984, Michigan has been his home, where he has been chair for the School of Music’s program in collaborative piano, and has played an active part in operatic productions. He has been a pivotal figure in the training of countless young artists, both singers and pianists, who are working all over the world. The University has recognized this work, naming him the first Arthur Schnabel Professor of Music. In addition to his work at Michigan, he is a regular guest at Santa Fe Opera, Songfest, San Francisco Opera, the Sibelius Academy, Chicago College of Performing Arts, and the New National Theatre of Tokyo.

Martin Katz teaches master classes around the world. Last December, he taught at the Opéra de Paris with Marilyn Horne, a singer with whom he collaborated for 35 years. A week before this concert, Katz held a master class for singer-pianist duos in Hämeenlinna. Katz has recently been named an honorary docent of the Sibelius Academy. It is the first time this honorary title is awarded to a person outside of Scandinavia.

Mr. Katz is the author of a comprehensive guide to accompanying, “The Complete Collaborator,” published by Oxford University Press.

EDVARD GRIEG

JEG ELSKER DIG! (H.C. Andersen)

Min Tankes Tanke ene du er vorden,
Du er mit Hjertes første Kærlighed.
Jeg elsker Dig, som Ingen her på Jorden,
Jeg elsker Dig i Tid og Evighed!

EN SVANE (H.Ibsen)

Min hvide svane du stumme, du stille,
hverken slag eller trille lod sangrøst ane.

Angst beskyttende alfen, som sover,
altid lyttende gled du henover.

Men sidste mødet, da eder og øjne
var lønlige løgne, ja da, da lød det!

I toners føden du slutted din bane.
Du sang i døden; du var dog en svane!

SOLVEIGIN LAULU (H. Ibsen)

Kanske vil der gå både Vinter og Vår,
og næste Sommer med, og det hele År,
men engang vil du komme, det ved jeg vist,
og jeg skal nok vente, for det lovte jeg sidst.

Gud styrke dig, hvor du i Verden går,
Gud glæde dig, hvis du for hans Fodskammel står.
Her skal jeg vente til du kommer igjen;
og venter du hist oppe, vi træffes der, min Ven!

JEG ELSKER DIG (Rakastan sinua)

Rakastan sinua!
Se sana on koko maailma.
Se on unelmani yön pimeydessä ja kirkkaassa päivänvalossa.
Se soi suoraan sydämeistäni sinulle, sydämeni valittu:
rakastan sinua!
Se sana on koko maailma!

EN SVANE (Joutsen)

Valkea joutseneni, sinä mykkä, hiljainen;
ei mikään antanut aavistaa lauluääntäsi.
Pelolta suojaava keiju, joka nukut,
alati kuuntelevana liu`uit veden yli.
Mutta viimeinen tapaaminen, kun sulat ja silmät olivat jo kylmät ja suljetut;
niin silloin se kuului.
Sävelten syntyessä päätit matkasi.
Lauloit kuolemassa, olithan joutsen!

SOLVEIGS SANG (Solveigin laulu)

Voi talvi ja kevät mennä menojaan, ja ensi kesä myös sekä vuosi kokonaan.
Vaan kerran tulet varmaan, sen tietää mä voin,
ja minä kyllä varron, sen sulle sanan soin.
Sua Luoja tukekoon, kuhun kulkus tuo! Ilon suokoon, jos käyt Isän istuimen luo!
Tääll', ystävä, varron yhä, kunnes sun nään;
ja jos menit eeltä, niin ylhääll` yhdytään!

(Kääntäjä tuntematon | Translator unknown.)

SYKSY

Lehdet lentää, tuuli käy, kiiltää märkä maa,
syksyn ilta hämärtäy, tähti tuikahtaa,
tähti, tähti tuikahtaa

Suvi suven jälkehen kuihtuu, taakse jää,
halki kylmän kyynelen muisto välkähtää,
muisto, muisto välkähtää

LUULIT, MA KATSELIN SUA...

Luulit, ma katselin sua, kun silmäni loisti: katselin kadotettua...
Katselin hattaravuoria, katselin tähtien merta,
siltoja taivahan kaaren, siltoja taivahan kaaren...

Siellä, ah, siellä näin kerta onneni saaren,
onneni saaren...

Luulit, ma kuiskasin sulle, kun minun ääneni värjyi: kuiskasin kadote-
tulle...

Haastelin harpulle aaltojen, soivalle ilmojen tuulin,
sykkeelle syksyisen taulun, sykkeelle syksyisen taulun...

Siellä, ah, kerta ma kuulin onneni laulun,
onneni laulun...

HYVÄÄ YÖTÄ (ILTA)

Saapuu hetki, toivottuni, lankee uupuneeseen silmään kauan
kangastellut uni.

Hyvät yöni heitän sulle. Yöhön käyvän, yöhön käyvän sieluni
tähti viimeinen sa olit, olit mulle.

Jo on hetki pilkko pimeen: siunaan sydämesi suuren,
siunaan sydämesi suuren,
menen maata Herran nimeen.

LINTU SININEN

Lintu sininen, pursi ilmojen, anna, että katson merta sulkien!
Lintu sininen, istu kädellen, anna, että äänes kultaa kuuntelen!

Lintu sininen, satu satujen, tule, tule mulle iloks iltojen!
Lintu sininen, lennä povellen, laula, laula mulle laulu sydämen!
Lintu sininen, lennä povellen, lintu sininen!

TOIVO KUULA

MARJATAN LAULU (Eino Leino)

Keinutan kehtoa, laulatan lasta,
vaulussa vemmelpuun.
Nukkuos tähtiä katselemasta,
vaipuos kuusia kuuntelemasta,
uinuos äitisi lauleluun,
uinuos keinuhun vemmelpuun.

Ihmiset emollesi kantavat kaunaa,
saanut en kylpyä, saanut en saunaa.
Pysty on kulkea pyytäjän tie,
sulleko loivempi lie?

Pakkanen viiltää, kuunsirppi kiiltää,
kuolonko kulkuset sois?
Hengitä halla, kohtalon halla,
hengitä orponi onneton pois!

Keinuos kehtoni vemmelpuinen,
tuu, tuu tuutilulla.
Tuutios lapseni tuiretuinen,
tuutios armahainen, naurusuinen.
Uinuos rinnalle rakkauden.
Taisi jo Unetar tulla.

SUUTELO (Aarni Kouta)

Kesän kukoistivat valkoliljat,
kaihon, kaipuun haavemielikukat.
Saapui syksy, vilu kuolinvaippaan kietoi luonnon.
Mutta liljat seisoivat yhä vielä lumivalkeisansa.
Palas yöhyt, liljain rakastettu,
joka kesän kaiken poissa viipyi
liljain valotulvaan nääntyessä.

Suuta anna suuta, suuta, suuta anna, kuiski kukat sille.
Hyriset huulet valkoteriin painui,
syttyi tähdet syksytaivahalle,
helkkyi hallan hopeaiset helmet,
helkkyi helmet, kulisivat kullat,
kalskahteli kylmän teräskannel,
värjyi yö ja värjyi valkoliljat.
Mutta sarastaissa maa ol' valkee,
hanget hopeisina kimmelsivät.
Kaikki nukkui talven sikiunta.
Oli sielusi valkea liljan kukka,
minä olin yö.
Suutelin kylmäksi uniesi umpun,
kimmelsi tähtien vyö.
Talvisten tähtien,
kylmien tulten haudalla haaveiden.
Mut' ällös sielusi talvea pelkää,
se uuden tuo keväimen.
Oli sielusi valkea liljan kukka,
minä olin yö.

PURJEIN KUUTAMOLLA (Kalle Wuokoski)

Ilman impi sinisiipi, johda purtta pientä,
johda yli mustan veen kohti kotinientä.
Rauhoittaos hymylläsi musta meren syli,
jotta pääsee pursi pieni suurten vetten yli.

Koske valkosormellasi purren mastopariin,
ettei särkyis pursi hento meren salakariin.
Ilman impi, sinisiipi, johda purtta pientä
kohti kotinientä.

JEAN SIBELIUS

ILLALLE (A.V. Forsman)

Oi, terve! tumma, vieno tähti-ilta,
Sun haaveellista hartauttas lemmin
Ja suortuvaisi yötä sorjaa hemmin,
Mi hulmuaapi kulmais kuulamilta.

Kun oisit, ilta, oi, se tenhosilta,
Mi sielun multa siirtäis lentoisammin
Pois aatteen maille itse kun ma emmin,
Ja siip' ei kannaa aineen kahlehilta!

Ja itse oisin miekkoinen se päivä,
Mi uupuneena saisin luokses liittää,
Kun tauonnut on työ ja puuha räivä,

Kun mustasiipi yö jo silmään siittää
Ja laaksot, vuoret verhoo harmaa häivä -
Oi, ilta armas, silloin luokses kiittää!

LASTU LAINEHILLA (Ilmari Kalamnius)

Mistä lastu lainehilla?
Pilske pieni aalon päällä?
Yksiksenä illan suussa?
Virran vettä vaeltamassa?

Tuolta lastu lainehilla,
Pilske pieni aallon päällä:
Pohjan lasten laitumilta,
Sinitunturin tuvilta.

Siellä kulta hongan kaasi,
Veisti, veisti sulho venhon:
Kohta vierii virran vettä,
Neittä nuorta noutamaan!

KAIUTAR (Larin-Kyösti)

Kaiutar, korea neito
Astui illalla ahoa,
Kaihoissansa kankahalla,
Huusi yksin huoliansa.
Tullut ei suloinen sulho,
Vaikka vannoi valallansa
Kihlaavansa kaunokaisen.
Ennen astuivat ahoa
Kankahalla kuherrellen
Kilvan kyyhkyjen kisoissa
Kesäpäivän paistaessa,
Illan kuun kumottaessa.
Meni sulho sanoinensa
Impi jäi sydäminensä.
Etsii impi ihanainen
Kullaistansa kankahalta,
Huhuilevi i kuuntelevi,
Kirkuvi kimahutellen
Äänen pienoisen pilalle,
Jähmettyvi, jäykästyvi,
Kaatuissansa kauhistuvi
Mustan metsän pimeyttä.
Aamulla herättyänsä
Kulkee kuje mielessänsä,
Eksyttävi erämiehen
Matkien ja mairitellen,
Niin kuin ennen eksytteli,
Sulho suurilla sanoilla,
Tuulen turhilla taruilla.

LÄNGTAN HETER MIN ARVEDEL

(E.A. Karlfeldt)

Längtan heter min arvedel,
slottet i saknadens dalar.
Sakta ett underligt strängospel
tonar igenom dess salar.

Säg, vadan kväller du, klagande ström,
djupt ur de skumma gemaken,
du som mig sjunger om natten i dröm,
sjunger om natten mig vaken.

Vem är den själ som i suck och i ton
andas från hemliga strängar,
ljuvligt som doften från humlornas bon
flyter på gulnande ängar?

Somrarna blekna och solar gå ner,
timmarna varda mig tunga,
rosorna dofta i vissna kvarter,
minnena viska och sjunga.

Klinga, du klagande strängospel,
sällskap i drömmande salar!
Längan heter min arvedel,
slottet i saknadens dalar.

KAIPUU ON MINUN PERINTÖÖSANI

(Käännös Erkki Pullinen)

Kaipuu on minun perintöösani,
linna kaihon laaksossa.
Salaperäisten kielisoitinten ääni
kaikuu hiljaa sen salien halki.

Kerro, miksi kumpuat, sävelten valittava
virta,
sieltä syvästä, hämäristä saleista,
sinä, joka laulat minut päivisin uneen,
laulat minut öisin hereille.

Kenen sielu siellä huokaavin sävelin
henkäilee salaisilta kieliltä,
yhtä ihanana kuin kimalaispesien tuoksu,
joka virtailee kultaisten ketojen yllä?

Kesät haalistuvat ja auringot laskevat.
tunnit tuntuvat yhä raskaammilta,
ruusut tuoksuvat kuihtuneissa penkeis-
sään,
muistot kuiskivat ja laulavat.

Kaiu, valittava soitto,
ole seuranani haaveilevissa saleissa.
Kaipuu on minun perintöösani,
linna kaihon laaksossa.

I SYSTRAR, I BRÖDER, I ÄLSKANDE PAR!

(M. Lybeck)

Tre systrar de häkla sin moders lin,
Skön-Östan, Skön-Västan, Skön-
Innerli'fin.
De gnola vid häklan en aftonens sång,
och aftonen lider och bliver så lång.
I systrar, I jungfrur, vi gören I så?

Tre bröder de plöja sin faders mark,
Stark-Nolan, Stark-Sunnan och
Ytterli'stark.
De tänka vid plogen mång' underlig ting,
och tankarna söka i bygden omkring.
Så sägen, I gossar, vart tankarna gå!

I systrar, I bröder, I älskande par,
tagen) tiden i akt, hon flyger och far!
Får elden i blodet bli flammmande röd,
han bränner till liv, han bränner till död.
I unga, som älsken, vad väntar ni på?

TE SISKOT, TE VELJET, TE RAKASTAVAT PARIT!

(Käännös Erkki Pullinen)

Kolme sisarta häkilöi äitinsä pellavia,
Suloiset Itä- ja Länsituulet ja sydämellisen
Lauha.
Häkilöidessään he hyräilevät iltalaulua,
ja ilta etenee ja tuntuu niin pitkältä.
Te siskot, neidot, miksi te niin teette?

Kolme veljestä kyntää isänsä maita,
Väkevä Pohja- ja Etelä ja se kaikkein Väkevin.
Kyntäessään he miettivät ihmeellisiä asioita,
ja ajatukset harhailevat lähinaapurustossa.
Sanokaa, pojat, minne ajatuksenne ovat
menossa!

Te siskot, te veljet, te rakastavat parit,
ottakaa ajasta vaarin, se lentää ja kiittää pois!
Jos verenne polte liekehtii tarpeeksi punaisena,
se polttaa teidät elämään, ja polttaa kuole-
maan.
Te nuoret, jotka rakastatte, mitä te oikein
odotatte?

SVARTA ROSOR

(E. Josephson)

Säg, varför är du så ledsen i dag,
du, som alltid är så lustig och glad?
Och inte är jag mera ledsen i dag
än när jag tyckes dig lustig och glad;
ty sorgen har nattsvarta rosor.

I mitt hjärta der växer ett rosendeträd,
som aldrig nånsin vill lämna mig fred,
och på stjälkarna sitter det tagg vid tagg,
och det vållar mig ständigt sveda och agg;
ty sorgen har nattsvarta rosor.

Men av rosor blir det en hel klenod,
än vita som döden, än röda som blod.
Det växer och växer. Jag tror jag förgår,
i hjärträdets rötter det rycker och slår;
ty sorgen har nattsvarta rosor.

MUSTAT RUUSUT

(Käännös Erkki Tammela)

Kerro, miks' murhe sua tänään painaa,
Kun hauska ja iloinen muulloin oot?
Ei suurempi murhe mua tänään painaa,
Kuin mielestäs' iloinen oon;
Sillä ruusut murheen yönmustat ovat.

Syömmessäin kasvaa ruusuinen puu,
Joka rauhaa koskaan ei mulle suo,
Ja varressa piikit vierekkäin
Kivun, tuskan mulle tuo;
Sillä ruusut murheen yönmustat ovat.

Mut' ruusut kun kukkaan puhkeaa,
Ovat kuoleman valkeat ja veren puna niissä.
Puu kasvaa ja kasvaa, ma mennyttä oon,
Kun syömmeni juuret se repii;
Sillä ruusut murheen yönmustat ovat.

MEN MIN FOGEL MÄRKS DOCK ICKE

(J.L. Runeberg)

Svanen speglas re'n i sundet,
knipans hvita vingar hvina,
lärkan höres högt i höjden,
spofvens rop kring kärret rullar,
våren samlar sina skaror,
får sin fogelflock tillbaka,
väntar dem med sol och värme,
lockar dem med långa dagar.

Och jag, arma flicka, fiker,
söker skingra sakna'ns mörker,
vårda värmen i mitt sinne,
vill som våren vänlig vara,
synas ljus som sommardagen.
Och jag gläds, fast sorgen gnager,
ler, fast tåren trängs i ögat,
men min fogel märks dock icke.

VAAN MUN LINTUAIN EI KUULU

(Käännös Kyllikki Solanterä)

Salmella jo joutsen soutaa,
valkosiivet sotkan viuhuu.
Leivo laulaa korkealla,
kuovin huuto suolla kiirii.
Palajavat lintuparvet
kuullessansa kevään viestin,
houkuttain mi auringolla
kutsuu niitä päivin pitkin.

Ja mä tyttöraukka koetan
hälventää myös kaipausta:
niinkuin kevät tahdon olla
valoisa ja onnellinen,
suvipäivä aurinkoinen.
Iloitsen vaikk' sun kalvaa,
hymyyn peitän kyneleeni.
Vaan mun lintuain ei kuulu.

SÄV, SÄV SUSÄ

(G. Fröding)

Säf, säf, susa,
våg, våg, slå,
I sägen mig var Ingalill
den unga mände gå?

Hon skrek som en vingskjuten and,
när hon sjönk i sjön,
det var när sista vår stod grön.

De voro henne gramse vid Östanålid,
det tog hon sig så illa vid.
De voro henne gramse för gods och gull
och för hennes unga kärleks skull.
De stucko en ögonsten med tagg,
de kastade smuts i en liljas dagg.

Så sjungen, sjungen sorgsång,
I sorgsna vågor små,
Säf, säf, susa,
våg, våg, slå!

VÅREN FLYKTAR HASTIGT

(J.L. Runeberg)

Våren flyktar hastigt, hastigare sommarn,
hösten dröjer länge, vintern ännu längre.
Snart, i sköna kinder, skolen i förvissna
och ej knoppas mera.

Gossen svarte åter:
Än i höstens dagar gläda vårens minnen,
än i vinterns dagar räcka sommars skördar.
Fritt må våren flykta, fritt må kinden vissna.
Låt oss nu blott älska, låt oss nu blott kyssa.

SOI, SOI KAISLA

(Käännös Erkki Tammela)

Soi, soi kaisla,
Aalto, aalto, lyö.
Te mulle kaikki kertokaa,
Miss' Inga-neidon nuoren nään?

Hän huusi kuin ammuttu siipirikko sorsa,
Kun vaipui syvyyksiin,
Se oli kevät viimeinen,
Niin vehreä ja kaunis.

Ei kestänyt vihaa ihmisten
Vaan mielensä siitä murtui,
Kun rikkaus hälle vihan toi,
Ja myös rakkautensa nuori.
Piikillä silmään pistivät,
Liljan kasteen lokasivat.

Nyt laulakaatte surusta,
Te murheen pienet aallot,
Soi, soi, kaisla,
Aalto, aalto, lyö.

KIIREINEN ON KEVÄT

(Käännös Tarmo Manelius)

Kiireinen on kevät, kiireisempi suvi,
syys se viipyy pitkään, talvi vaan on pisin.
Pian, te kauniit posket kuihtua jo saatte,
ette kuki koskaan.

Poika vastas tuohon:
Vielä syksyyn suovat kevään muistot riemun,
vielä talven päivin riittää kesän sadot.
Saakoon kevät kiittää, kuihtukoonpa posket,
nyt vain rakastamme, nyt vain suudelkaamme.

DEN FÖRSTA KYSSEN

(J.L. Runeberg)

På silfvermolnets kant satt aftonstjerner,
Från lundens skymning frågte henne tärnan:
Säg, aftonstjerna, hvad i himlen tänkes,
När första kyssten åt en älskling skänkes?

Och himlens blyga dotter hördes svara:
På jorden blickar ljusets englaskara,
Och ser sin egen sällhet speglad åter;
Blott döden vänder ögat bort – och gråter

VAR DET EN DRÖM?

(J.J. Wecksell)

Var det en dröm, att ljuvt en gång
Jag var ditt hjärtas vän? –
Jag minns det som en tystnad sång,
Då strängen darrar än.

Jag minns en törnros av dig skänkt,
En blick så blyg och öm;
Jag minns en avskedstår, som blänkt, –
Var allt, var allt en dröm?

En dröm lik sippans liv så kort
Uti en vårgrön ängd,
Vars fågning hastigt vissnar bort
För nya blommors mängd.

Men mången natt jag hör en röst
Vid bittra tårars ström:
Göm djupt dess minne i ditt bröst,
Det var din bästa dröm!

ENSISUUDELMA

(Käännös Kimmo Pihlajamaa)

Hopeisen pilven reunalla istui iltatähti,
lehdon hämäristä kysyi häneltä neito:
Sano, iltatähti, mitä taivaassa ajatellaan,
kun ensisuu delma annetaan rakastetulle?

Ja taivaan kalpean tyttären kuultiin vastaavan:
Maan päälle katsoo valon enkelparvi,
ja näkee oman loisteensa heijastuvan,
vain Kuolema kääntää katseensa pois ja itkee.

UNTAKO VAIN?

(Käännös Erkki Tammela)

Oliko se vain unta,
Että kerran sydänystävään' olit?
Muistan sen kuin vaienneen laulun,
Jonk' ääni vielä värisee.

Muistan antamasi okaisen ruusun,
Katseen niin ujon ja hellän,
Eronkyyneleesi, kimaltavan.
Oliko se kaikki vain unta?

Uni kuin vuokon elämä lyhyt
Kevään vehreässä luonnossa,
Jonka kauneus pian kuihtuu pois
Uuden elon tieltä.

Mut' usein öisin kuulen äänen
Katkerien kyynelten seasta;
Sen muisto kätke sieluun syvään,
Se paras oli unistas.

FLICKAN KOM IFRÅN SIN ÄLSKLINGS MÖTE

(J.L. Runeberg)

Flickan kom ifrån sin älsklings möte,
kom med röda händer. – Modern sade:
”Varav rodna dina händer, flicka?”

Flickan sade: ”Jag har plockat rosor
och på törnen stungit mina händer.”

Åter kom hon från sin älsklings möte,
kom med röda läppar. – Modern sade:
”Varav rodna dina läppar, flicka?”

Flickan sade: ”Jag har ätit hallon
och med saften målat mina läppar.”

Åter kom hon från sin älsklings möte,
kom med bleka kinder. – Modern sade:
”Varav blekna dina kinder, flicka?”

Flickan sade: ”Red en grav, o moder!
Göm mig där och ställ ett kors däröver,
och på korset rista som jag säger:

”En gång kom hon hem med röda händer,
ty de rodnat mellan älskarns händer.
En gång kom hon hem med röda läppar,
ty de rodnat under älskarns läppar.”
Senast kom hon hem med bleka kinder,
ty de bleknat genom älskarns otro.”

TYTTÖ TULI RAKKAANSA LUOTA

(Käännös Erkki Tammela)

Tyttö tuli rakkaansa luota,
Tuli käsin punaisin. Äiti sanoi:
”Mistä puna käsiisi tullut on, tyttö?”

Tyttö sanoi: ”Ruusuja ma poimin
Ja piikit käsiini pisti.”

Taas tuli tyttö rakkaansa luota,
Tuli huulin punaisin. Äiti sanoi:
”Mistä puna huuliisi tullut on, tyttö?”

Tyttö sanoi: ”Vadelmia ma söin
Ja mehulla huuleni väritin.”

Tuli tyttö jälleen rakkaansa luota,
Posket kalpeina saapui, ja äiti sanoi:
”Miksi kalvenneet on poskesi, tyttö?”
Tyttö sanoi: ”Hauta mulle pystytä, äiti!
Minut sinne kätke ja risti päälle laita,
Ja ristiin kirjoita kuin sanon:

”Kerran saavuin käsin punaisin,
Rakkaan käsistä värin sain.
Kerran saavuin huulin punaisin,
Rakkaaltain myös ne sain.
Lopulta saapui kalvennein kasvoin,
Sillä epäusko rakkaan liikaa oli.”

LÄMPIMÄT KIITOKSET | WARMEST THANKS

Hämeenlinnan kaupunki | The City of Hämeenlinna
Konsertin ja Martin Katzin mestarikurssin pääyhteistyökumppani
Recital and Martin Katz Master Class main partner

Etelä-Hämeen Osuuspankki

Verkatehdas

Vanajanlinna

Allegro Artist Management

Anna Pulkkis

Lahden Antiikkিতukku

• • •

Tuottaja | Producer
ENTUSIASMO OY
Markku Piri
www.piri-piri.fi

• • •

Lisätietoa Sibeliuksesta, Hämeenlinnasta ja konserteista
More information about Sibelius, Hämeenlinna and concerts:
http://sib.fi/landing_page/

